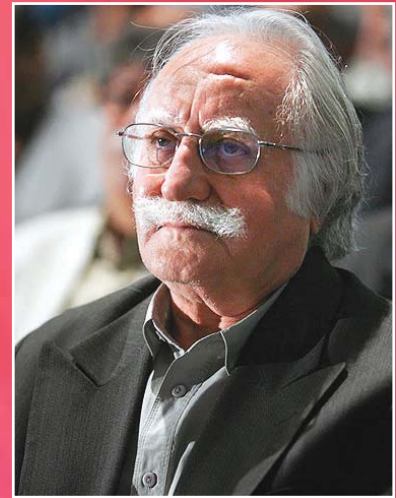

مشترک مورد نظر در دسترس هست گفت‌وگویی موبایلی!

استاد محمود فرشچیان استاد محمود فرشچیان

سلام استاد عزیز و ارجمند. بسیار بسیار خوشحالم که در این گفت‌وگویی موبایلی شرکت فرمودید. گفت‌وگویی موبایلی دیگر چه صیغه ایست؟ گفتگویی است از اختراعات و اکتشافات ما، که البته خودمان در دهه هفتاد کشف کرده‌ایم و امروزه الحمدلله بسیاری از رسانه‌های مکتوب و تصویری، در داخل و خارج از آن تقلید کرده و مصاحبه‌هایی اینچینی را ترتیب داده‌اند. یعنی که چی؟ یعنی اینکه ما بدون حضور طرف مقابل، با استفاده از داشته‌ها، مصاحبه می‌کنیم. در واقع حرف، حرف شماسست، اما نوع سوالات و کجا، چه سوالی کردن دست ماست. یعنی جواب‌ها، از جواب‌های خود ما و حقیقی است؟ بله، صددرصد. در پاسخ‌ها، یک کلمه هم از خودمان اضافه نمی‌کنیم. بسیار خوب، بپرسید تا ما هم بگوییم. مثل همیشه، کی و کجا یا به این عرصه گذاشتید؟ در سال ۱۳۰۸ در شهر اصفهان به دنیا آمدم. از چند سالگی شروع به نقاشی کردید؟ از پنج - شش سالگی شروع به کار کردم. **ریاضت شیرین عاشقانه** خیلی جالب است. البته جالب که نه، معلوم است که با این همه استعداد و استادی‌ای که دارید، زحمت بسیار کشیده‌اید. بله، هنر، حاصل مطالعه، تمرین، ممارست و نوعی ریاضت شیرین عاشقانه است که باید آن را تحمل کرد. چه تعبیر زیبایی؛ ریاضت شیرین عاشقانه. راضی نبودن مهم است. من ۱۵ سال پیش تابلو فروخته‌ام، مثلاً در سوئیس بوده یا در یک کلکسیون انگلیسی بوده است. باور کنید به هزینه خودم تابلو برایم برمی‌گردد و من عیبش را رفع می‌کنم. حالا چرا این کار را می‌کنید. شما که به قول خودتان آن را فروخته و پولش را گرفته‌اید، دیگر چه نیازی به تصحیح و ترمیم دارد؟

کار هنری متعلق به زمان حال نیست. ۳۰۰ سال و شاید تا بی‌نهایت و مدت‌های زیادی بماند، پس باید بی‌عیب باشد. این دقایقی که من صرف می‌کنم برای ترمیم و یا تصحیح کارم، زودگذر است اما آن چیزی که می‌ماند اثری است که در کارهایم به وجود می‌آید.

* روزگار کودکی

* باز برگردیم به کودکی‌تان. استاد اشاره کردید که از پنج - شش سالگی شروع به کار کردید، آیا طرح‌های کودکی‌تان را هم دارید؟

بله، طرح‌های کودکی‌ام را دارم. در اصفهان یک نصف اتاق کوچک که اتاق کار من بود بیشتر از نصف آن پر از طراحی بود. بدون آنکه بخواهم از آنها خوب نگهداری کنم، مقداری از آنها در بنایی از بین رفت، مقداری هم در انباری هست که باید در بیاورم!

* فکر می‌کنم با توجه به اینکه در اصفهان بودید و اصفهان هم شهر کاشیکاری‌های زیبا و منحصر به فردیست، حتماً از کاشیکاری‌های شهرتان سرمشق زیادی گرفته باشید؟

بله، هم از کاشیکاری‌های اصفهان، هم از معلمان و استادها هم سرمشق گرفته‌ام. اما روی هم رفته زیاد از استادانم نگرفتم. یعنی اصلاً استاد نداشتید؟

چرا. البته خودم شخصاً جست‌وجو کردم و خودم خلق و طراحی کردم. بعد به استادان نشان می‌دادم و استاد من در کار دست نمی‌برد. می‌گفت این خوب نیست و اگر می‌پرسیدم چرا، می‌گفت کاشیکاری را باید بروی با اصلش مقایسه کنی.

* یعنی اشکال کار را نمی‌گفتند و فقط می‌گفتند با اصلش مقایسه کن؟

چرا اشکال را که می‌گفتند و بعد می‌گفتند با اصلش مقایسه کن.

* کاشیکاری‌های اصفهان

* اصلش کجا بود و کجا برای مقایسه می‌بردید و با برای طراحی می‌رفتید؟

می‌رفتم مسجد شیخ لطف‌الله صبح تا عصر طراحی می‌کردم. مداد می‌زد. زغال می‌زدم یا در عالی‌قاپو و مسجد امام کار می‌کردم. عصر که می‌بردم استاد ببیند، یکی یکی قلم دست نمی‌گرفت بگوید اینجا درست است. همیشه می‌گفت این خوب نیست. این بد است. فقط هم یک بار می‌گفت.

* بد نیست به نام استادان هم اشاره بفرمایید.

میرزا آقاامامی اصفهانی و نیز استادام آقای عیسی بهادری استاد بزرگی در تاریخ هنر ایران بود و ما مثل ایشان اصلاً نداشتیم.

* چطور؟

اگر حرفی می‌زد، کلام صحیحی بود و وقتی می‌رفتم کار می‌کردم می‌دیدم که واقعا چرا درست نیست.

* فوت آخر

* به نظر شما امروزه شیوه آموزش چگونه است؟

استادها فوت آخر را یاد نمی‌دهند و شیوه آموزش وخیم است.

* باز هم از آموزش و یادگیری خودتان بگویید.

من زمانی که در اصفهان بودم منابع زیادی در اختیارم نبود. فقط همین مساجد و ابنیه بود. بعد رفتم اروپا در اتریش و وین و ۷ سال در وین درس خواندم.

* نقاشی و صنایع دستی

* جناب استاد! نظرتان درباره اینکه هنرهای اصیل ایرانی از جمله نقاشی را بردند زیر سلطه صنایع دستی چیست؟

واقعا ظلم بزرگی است. آخر نقاشی ایرانی خودش یک هویت و شناسنامه فرهنگی ایرانی است. چطور به خود جرات دادند و آن را زیر سیطره صنایع دستی بردند؟

* خب جنابعالی به عنوان یک استاد برجسته و شایسته اعتراض می‌کردید و شاید گوش شنوایی پیدا می‌شد؟

من پنج تا نامه نوشتم. کتابشان را برایشان پس فرستادم و گفتم حاضر نیستم اسم من در این کتاب باشد چون کار من زیر عنوان صنایع دستی نیست و هنری مستقل است که در تمام دنیا هویت دارد. صنایع دستی در جای خودش بسیار ارزشمند و خوب است و ما با آن البته مشکلی نداریم.

* استاد! الان در کجا ساکن هستید؟

در نیوجرسی آمریکا ...

* ترک وطن!

* برای چی ترک وطن کردید؟

من همیشه روح و ذهن و جسمم در ایران است. شاید فیزیکی آنجا باشم اما روح من اینجا است. من هم به حقیقت آنجا که هستم بیشتر می‌توانم به مملکت و هنرمان خدمت کنم تا اگر اینجا باشم.

* همه فکر می‌کنند شما با قلم موهای خاص و جادویی کار می‌کنید، درست است.

نه قلم‌موهای معمولی است. همان‌هایی است که همه با آنها کار می‌کنند.

* قدمت ده هزار ساله

* جناب فرشچیان! قدیمی‌ترین نقاشی ایرانی که در موزه‌های دنیا دیدید، کدام بود؟

در موزه‌های دنیا حتی از مانی کار هست. در خود ایران غارهای توابع لرستان غربی، نقاشی دیواره‌های ده هزار سال قدمت دارد. در موزه لوور آثاری از پنج هزار سال پیش نقاشی ایران موجود است.

* برای معرفی هنر نقاشی اصیل ایرانی به دنیا کوششی هم کرده‌اید؟

من به سهم خود با برگزاری نمایشگاه‌هایی در نقاط مختلف دنیا، سعی کرده‌ام حتی‌المقدور این هنر و اصالت فرهنگی را در حد توان به افرادی که علاقه‌مند به شناخت آن هستند، بشناسانم.

* فرشچیان در یونسکو

* همین؟

علاوه بر نمایشگاه‌ها، اخیراً کتابی نیز از آثار من در آلمان چاپ شده است.

* واقعا؟

بله، این کتاب را یونسکو جزء آثار برگزیده خود ارائه داده و بزرگترین منتقد نقاشی دنیا «پروفیسور استوارت کارپولش» که در نقاشی ایرانی و اسلامی دارای اعتبار ویژه‌ای باشد، برای این کتاب نقد نوشته است.

* کتاب به جایی هم فرستاده شده است؟

بله. این کتاب از سوی موزه «ویکتوریا آلبرت» لندن و مدیرکل یونسکو به اکثر موزه‌ها، کلکسیون‌ها، کتابخانه‌های

